

Tíðargreinin verður skrivað av skiftandi fólki, sum ikki dagliga eru knýtt at blaðnum. Evnini eru ymisk, men viðgera øll okkurt evni, sum er viðkomandi fyri tíðina júst nú.

Sjúrður Skaale
fólkatingsmaður

Tíðin er komin til at strika 266b

Besta svarið til terroristarnar í París er at avtaka lógina sum sigur, at rætturin hjá mær til ikki at blíva fornermaður, gongur fram um rættin hjá tær til at siga tína meining

Tey dripnu fólkin, sum starvaðust á Charlie Hebdo, eru útnevnd sum hetjur í vesturheiminum. Tey umboðaðu fólkaræðið, verður sagt. Talufrælsið. Alt tað, sum vit byggja á. Tí søgdu øll í farnu viku: »Eg eri Charlie«.

Men eingin verður hetja av at verða dripin. Hetjur verða fólk av sínum gerningum.

Og var tað so fantastiskt, sum tey gjørdur? Sumt ja. Absolutt. Uttan satiru og provokatióin verður kjakið gelt. Mann kann næstan ikki ímynda sær politisku debattina í Føroyum farnu nógvu árinu uttan Óla P.

Men á Charles Hebdo teknaðu tey eisini beinagrindina á Michael Jackson undir tekstinum: »Endiliga hvítur«. Var tað so kul? Var tað neyðugt at tekna Muhamed í pornografiskari posering? Gagnaði tað nøkrum at tekna onanerandi nonnur?

»Muhamed er ikki heilagur fyri meg«, var svarið frá blaðstjóranum, tá hann var spurður hví hann prentaði tær grovu myndirnar, sum særdu nógv fólk. Er tann grundgevingin nóg góð?

»Tað er ikki bara misnýtsla av valdi, ið kann hótta frælsið – misnýtsla av frælsinum kann eisini hótta frælsið«, skal James Madison hava sagt. Rólant í Skorini var inni á tí sama í sjónvarpinum í farnu viku.

Í hesum liggur, at vit mugu umsita frælsið ábyrgdarfult. Og tað gera tey flestu eisini. Hvønn einasta dag verða tekstir og myndir koyrd í ruskspannina á heimsins redaktiónum. Ikki orsaka av sensuri, men tí at tilfarið bara ikki er hóskandi. Tað kann vera smakkleyst, óneyðuga áleypandi – ella bara ov býtt.

Tey, sum kortini almannakunngeva alt hetta, eru ikki hetjur. Og tey eru heldur ikki livandi ímyndir av teirri stóru idéini um fría orðið. Tey kunnu tvørturímóti skaða idéina um fría orðið við at misnýta hana.

Meldaður prestur

At summi misnýta talufrælsið – sum tey t.d. stundum gjørdur á Charlie Hebdo – má kortini ikki hava við sær, at vit avmarka tað við lóg.

Fólk skulu kunna vera bæði ómoralsk, rasistisk, homofobisk, blasfemisk og beinleiðis anti-demokratisk. Tað ber ikki til at

»Farnu dagarnar hava ávísir føroyingar tosað um neyðstødd flóttarfólk í niðrandi, kyniskum og rasistiskum vendingum. Tað hevur verið ódámlegt – men tey skulu hava fullan rætt til tað«

verja demokratið við at forða teimum at virka, sum misnýta demokratið – ella beinleiðis vilja tí ann. Tí avmarka vit teirra rættindi, so avmarka vit eisini demokratið sjálvt. So lata vit ikki longur borgararnar hava ábyrgdina av at umsita talufrælsið, men biðja dómstólarnar at gera av, hvat kann sigast og ikki.

Tað er júst slíkur formyndarskapur, sum er tankin undir grein 266b í revsilógini.

Áðrenn samkynd blivu partur av hesi lóg, meldaði rockbólkurin 200 ein prest fyri at hava skrivað sera niðrandi um samkynd. Hugsid tykkum, um tað hendi eftir lógarbroytingina! So hevði homofobiska hugsanin hjá Mogens

Tilsted Christensen, presti, helst verið ólóglig í Føroyum!

Nakað eftir meldaði Bill Justinussen listarmannin Ole Wich fyri satiriska verkið homoFObia. Ole Wich bleiv ikki dømdur – men so leingi vit hava 266b kundi hann blivið dømdur.

Við hesi lóg lata vit tað upp til dómshátt at gera av, hvussu langt

talufrælsið gongur. Og tað finst eingin objektivur sannleiki um, hvat er sømiligt og ikki. Tí verður tað persónliga meiningin hjá onkrum dómara, sum øll onnur mugu geva seg undir.

Ólógligt fornermils

Í Føroyum verður 266b bara sett í samband við samkynd. Hugsanin var, at tey við hesi lóg líkasum blivu formliga góðtíkin í Føroyum.

So leingi henda lóg er galdandi, skulu samkynd sjálvsagt vera partur av henni. Men lógin hjálpir ongum. Myndugleikarnir kunnu ikki við lóg verja hvørki samkynd ella nakran annan móti teimum meiningum, onnur hava um tey. Myndugleikarnir skulu viðurkenna samkynd við at tryggja teimum borgarlaga rættin at giftast.

266b skerjir talufrælsið tí lógin byggir á eina hugsan um, at rætturin hjá mær til ikki at blíva stoyttur ella fornermaður, gongur fram um rættin hjá tær til at siga tína meining. Fornermilsid hjá mær skal kunna fáa teg í geglið.

Farnu dagarnar hava ávísir føroyingar tosað um neyðstødd flóttarfólk í niðrandi, kyniskum og rasistiskum vendingum.

Mong hava kent seg illa av at hoyra og síggja hetta. Men soverðin ókristilig hugsan er í Føroyum. Vissuliga er tað ódámlegt. Men tað er alto eingin troyst, at tað, orsaka av 266b, kann vera ólógligt at bera slík sjónarmið fram. Tí koma tey ikki fram, ber ikki til at fáa tað kjakið, ið sum tað einasta kann broyta nakað.

Okkara fólkaræðið má vera ein sjálvreinsandi mekanisma, har ymisk sjónarmið brótask, og tey vinna, sum fáa størstu undirtøkuna millum fólk. Og tað ber ikki til, um summi sjónarmið eru ólóglig!

Besta svarið

Starvsfólkin á Charlie Hebdo vóru ikki hetjur. Men tey høvdu rætt til at gera tað, tey gjørdur. Og terroristarnir sum drupu tey, mugu ikki sleppa at skera so mikið sum eina flís av tí talufrælsi, sum hesi fólk gjørdur sær dælt av.

Vit svara teimum best við at lógarfesta ta hugsan, at í Føroyum er orðið púra frítt.

Og tað gera vit m.a. við at avtaka 266b.